

LEONARD COHEN

UN BALLET DE LEPROSOS

Traducció de Míriam Cano

Empúries

narrativa

Leonard Cohen

Un ballet
de leprosos

Novel·la i relats

Traducció de Míriam Cano

Edició d'Alexandra Pleshoyano

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: abril del 2023

Títol original: *A ballet of lepers*

Copyright © 2022 by Old Ideas Legacy, LLC

© de la traducció: Míriam Cano Manzano, 2023

Les citacions del poema «La màscara», de Baudelaire,
es donen en traducció de Pere Rovira (Proa)

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.

Editorial Empúries

Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona

info@grup62.com

www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Grup62

DIPOÏT LEGAL: B. 4.968-2023

ISBN: 978-84-18833-83-0

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraiïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

TAULA

UN BALLET DE LEPROSOS

I, 11 — II, 18 — III, 25 — IV, 27 — V,
34 — VI, 42 — VII, 44 — VIII, 48 —
IX, 61 — X, 66 — XI, 83 — XII, 89
— XIII, 97 — XIV, 99 — XV, 106 —
XVI, 111 — XVII, 121

RELATS

Sant Jig	133
Vinga, Herb, vinga, Flo	143
Senyals	157
Polly	169
Cent vestits de Rússia	181
Cerimònies	189
Els incidents del senyor Euemer	195
El Ritual de l'afaitat	205
Cançó de bressol	213
Una setmana és molt de temps	223

El cor de la gramola	235
Quin David?	245
Relat en una illa grega	251
He tingut un munt de mascotes	265
El noi estrany del martell	269
Intercanvi	273
<i>Postfaci</i> , per Alexandra Pleshoyano	283

I

El meu avi va venir a viure amb mi. No tenia enlloc més on anar. Què els havia passat, a tots els seus fills? La mort, el declivi, l'exili... amb prou feines ho sé. Els meus pares mateix van morir de pena; però no em puc posar massa melancòlic ja d'entrada o m'abandonareu, i suposo que de tot plegat això és el que em fa més por. Qui començaria a llegir un relat sabent que s'acaba amb un carro que puja un turó o amb una creu? La mestressa va trobar un llit de sobres en algun lloc i me'l va posar a l'habitació. Va apujar-me el lloguer de nou a onze dòlars. «Al capdavant», va dir, «hi ha una altra persona que fa servir el lavabo». Tenia raó. El pobre vell tenia la bufeta fluixa i havia d'escopir sovint, a més. Em va sorprendre que bé parlava l'anglès. No recordo que els meus pares el parlessin tan bé. Quan van venir cap aquí es van prometre l'un a l'altre que mai no tornarien a dir ni una paraula en la seva llengua materna. «Comencem de nou, de cap i de nou», deia tot sovint el meu pare.

Recordo el seu parlar lent i afectat mentre miraven de dir-se la més mínima cosa l'un a l'altre. No crec que mai trenquessin la seva promesa, ni tan sols en la intimitat dels

seus llits. A mesura que m'anava fent gran, m'adonava de la magnitud del seu aïllament individual. Es van negar, fins i tot, a bastir un vocabulari privat d'expressions facials. Quan la meva mare provava de descriure alguna cosa amb els seus ulls, tan bonics, o amb les mans, el meu pare la tallava: «No, no. Torna-hi. En anglès».

Cap subtilesa, cap intimitat, cap secret: es van morir, n'estic convençut, de soledat. Mai vaig sentir-ne a dir gran cosa, del meu avi. Em pensava que era mort, de fet. Entenc que els meus pares li enviaven uns quants diners cada mes, però no n'estic segur. Res no era clar, a casa nostra, i a més no volien involucrar-me en res que tingués a veure amb el passat.

Cap a finals de la setmana anterior vaig rebre una telefonada. La porta de la meva habitació estava tancada, naturalment, i jo seia a l'única cadira que hi havia, mirant cap al carrer Stanley. L'espessa nit estava començant a amagar la lletjor del carrer. Fins i tot la corrua de cotxes gegants, absurds, s'anava esmorteint fins a convertir-se en una desfilada de bellesa i ja no podia distingir les cares dels conductors quan passaven. A baix, al rebedor, va sonar el telèfon. Vaig concentrar-me en una parella que hi havia sota la meva finestra, que era tancada, o travada més aviat, de manera que no podia sentir què es deien. Era una discussió, clarament. Ella estava repenjada contra un dels cotxes aparcats, amb les mans als malucs, ben quieta. Ell era al davant, dret, perdent una mica l'equilibri, fent anar les mans amunt i avall tan compassadament que semblava que estigués fent malabars amb unes taronges invisibles. El seu moviment va començar a irritar-me, i en aquell moment precís, quan em vaig adonar de la meva irritació, la

noia va agafar-li totes dues mans entre les seves i les hi va fer abaixar. Suposo que li devia cridar, tal com a mi m'hauria agradat fer: «I prou de moure el teu cony de mans cap a mi!». Estava embadalit en aquesta contemplació deliciosa quan vaig sentir soroll de passes al vestíbul i vaig reconèixer la mà pesada de la mestressa per com picava a la porta. Em vaig enfurismar. Viure en una pensió al carrer Stanley no té associats gaire privilegis, però sempre he mirat de preservar la meva intimitat allà on he anat. No he demanat res llevat que em deixin sol quan necessito solitud. No, no us n'aneu, no em refereixo a vosaltres. Havia deixat clar a la mestressa que, al vespre, no volia que em molestessin. En primer lloc, com ja he dit, perquè necessito intimitat i en segon lloc perquè sempre m'ha terroritzat que m'interrompessin mentre feia l'amor amb la Marilyn. Quan va picar em vaig enfurismar perquè m'havia fet disstreure de l'espectacle del carrer i perquè havia envaït la meva habitació.

Tot i que us en pugui explicar els motius —i espero no estar resultant massa tediós— mai he entès del tot la meua ira. De fet, de vegades m'espanta i tot. És més aviat ràbia que ira. En ocasions com aquesta que estic descrivint em sobrepassa, em posseeix, em treu de polleguera. O potser hauria de dir que em fa estar ben bé dins meu perquè, com he dit, quan això passa em sento despulalat de pell i òrgans i el veritable cor de la ira i la violència queda a la vista. En fi, ja sé que tot això no deu ser gaire interessant, però us he de parlar de mi. Vull dir, què hi fem, aquí, si no? Quan va picar a la porta, consumit per l'aversion sobtada que sentia per ella, vaig voler cridar-li qualsevol cosa: un retret, una obscenitat, el que fos que expressés la magni-

tud dels meus sentiments, però vaig tensar el cos, vaig tancar els ulls amb força i li vaig preguntar gèlidament què volia.

—Una telefonada, em sap greu molestar-lo, llarga distància, Nova York, Amèrica —va dir—. He pensat que voldria posar-s'hi.

Vaig sentir un alleujament immediat. Tan ràpid com m'havia consumit, la ira es va dissipar amb l'explicació. Per uns breus instants em vaig abandonar a la sensació d'alleujament. Vaig notar com el cos se'm relaxava, com se'm tornaven a obrir els ulls i se centraven en la parella que discutia. Estaven en la mateixa posició però ara tenien les mans a les butxaques. El timbal del meu cor va retornar al bum-bum lent. La mestressa va insistir en la telefonada. Li vaig donar les gràcies i vaig tornar a seure a la cadira. Ja fa temps que sé que sempre som cecs, mentre passen les coses. Tota saviesa és en l'anticipació. Vaig fer conjectures sobre qui devia ser i quina era la naturalesa de la trucada. Em vaig veure despenjant el telèfon, vaig notar la forma de plàstic negre a la mà, vaig imaginar-hi l'olor que la mestressa hi havia deixat. Vaig sentir la veu llunyana, vaig acceptar el missatge, el vaig digerir. Quan vaig haver esgotat totes les imatges del meu cap, em vaig aixecar i vaig anar cap a la porta. Ja estava cansat. Era com si allò ja hagués passat. Ara només quedava l'estona testimonial que havia de passar amb l'artefacte negre a l'orella a canvi de la meva deliciosa especulació. Em molestava el cercle dur contra l'orella. Sentiria només una veu, i feia just un moment havia sentit i disseccionat tot un cor. Rebria un sol missatge, i feia un moment havia rebut notícies, veredictes, lleis, prohibicions i secrets. Vaig dir el meu nom sobre el micròfon perforat.

—Ah! —va dir una veu amb un fort accent estranger—, estem molt contents d’haver-lo trobat, a la fi.

—Haver-me trobat?

—Sí, sabíem que tenia un net, un net a Mont-real. El seu pare es deia Frederik?

—Sí, es deia així.

—No ens el podem quedar més. De debò que no podem. Si tinguéssim diners... però no en tenim, i a més no és ni família. Quan el seu pare enviava diners era diferent. L’apreciem, de debò que l’apreciem, és un vellet adorable. Però ara a la meva dona se li fa massa feixuc, ja no en pot tenir cura.

—Un moment: m’està dient que el meu avi viu amb vostès?

—Sí, sí, és el que li dic. Fins i tot quan vam deixar de rebre els diners, ens el vam quedar. L’apreciem, però ara és massa dur, tot plegat. Està malalt, cal que algú se’n cuidi.

—Sí, sí, esclar. Com han sabut de mi?

—Pel vell, ens va dir que tenia algú a Mont-real. Recordava el seu nom, el tenia escrit en algun lloc, en una carta que el seu pare li devia haver enviat hi vam veure el seu nom. En Frederik era el seu pare, oi? Vam buscar el seu número a la guia de telèfons de Mont-real, en un hotel.

—Sí, sí. Sembla mentida, després de tot aquest temps.

—Ens l’hauríem quedat sense els diners, però la meva dona també està cansada i malalta. Escolti, no podem parlar gaire més, les trucades de llarga distància són molt cares. El vellet ja sap que no en podem seguir tenint cura i vol venir amb vostè. Vol estar amb la família. Se’l quedarà?

—No tinc gran cosa, jo, tot just una habitació, però i tant que ha de venir cap aquí.

—Bé, bé. És un bon net, vostè. Ja hem comprat el bitllet de tren. No podem acompanyar-lo. El pujarem al tren i vostè l'anirà a buscar a Mont-real. Aquí hi diu que el tren arriba dimecres a la nit, a les onze en punt. Vostè l'anirà a buscar, estarà molt content, ell. Ho ha entès tot?

—Sí, a les onze, dimecres a la nit. El reconeixeré?

—Un vell, és un vell. Sovint diu que són clavats, vostè i ell.

—Perfecte. Seré allà. I vull donar-li les gràcies per tot el que han fet, vostè i la seva dona. Tant de bo es trobi millor.

Però va penjar abans que hagués acabat la darrera frase. Vaig comentar-li de seguida la situació a la mestressa, que fet i fet havia estat escoltant la conversa; vam posar-nos d'acord pel llit nou i el nou lloguer. Vaig tornar a la meua habitació i em vaig asseure davant la finestra. No m'ho esperava de cap manera, allò. És ben bé que de tant en tant s'esdevé l'inesperat. Lentament, vaig sentir com em retornava un amor de família fondo, un vincle que trenava una generació amb l'altra. Tenia moltes ganes de trobar-me amb el meu avi, de compartir l'habitació i el menjar amb ell, que era de la meua sang, del meu llinatge. Quantes coses n'aprendria, quanta força que ens donaríem l'un a l'altre. Havíem d'estar plegats. Què hi feia, passant els seus últims dies amb uns estranys? Se'm va escampar una sensació dolça per tot el cos. Havia retornat un vell amor que m'empenyia cap al meu propi, que es vessava per tot el carrer, es barrejava amb la nit que queia i la perfumava. I com per confirmar els meus sentiments, la parella de sota la finestra, que ara amb prou feines podia distingir, havien parat de barallar-se i s'abraçaven. Un home se'ls va acostar i van anar-se'n. Estaven repenjats al seu cotxe. Em

vaig aixecar i vaig anar al llit. M'hi vaig quedar al davant i em vaig imaginar jaient-hi. Em vaig estirar i vaig tancar els ulls, barrejant els colors en un món d'amor, modelant el cos de la Marilyn entre les ombres, esperant amb una paciència renovada que ella arribés. Per on devia vagarejar la parella abraçada? Cap a on devia conduir, el propietari del cotxe? Quatre-centes milles enllà, devien estar posant les coses d'un vell dins la seva maleta atrotinada. Vaig sentir les passes d'ella a les escales de fora.